

BESLUT

Datum: 2020-09-23

Dnr: 3.1-20/0020

Beslut i fråga om oredlighet i forskning

Beslut

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (nedan nämnden) beslutar att [REDACTED] gjort sig skyldig till oredlighet i forskning när det gäller följande konferensbidrag:

[REDACTED]
(Konferensbidrag 1)

[REDACTED]
(Konferensbidrag 2)

[REDACTED]
(Konferensbidrag 3)

Bakgrund

Den 22 januari 2020 överlämnade Uppsala universitet i enlighet med övergångsbestämmelserna i lag (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (nedan lagen) en anmälan om oredlighet i forskning som inkommit till universitetet den 27 augusti 2019. Det överlämnade ärendet avser plagiering och självplagiering i tre konferensbidrag där den anmälda är [REDACTED]. Uppsala universitets nämnd för utredning av avvikelser från god forskningssed (NUAF) har berett ärendet bland annat genom att inhämta yttranden från den anmälda samt anlitat en extern sakkunnig¹ för ett utlåtande. I ärendet från NUAF finns även en utredningsrapport samt ett yttrande där den anmälda förnekar att han gjort sig skyldig

¹ Kajsa Uvdal, Professor vid institutionen för fysik, kemi och biologi (IFM) vid Linköpings universitet.

till oredlighet i forskning. Uppsala universitet hann inte avgöra ärendet innan årsskiftet varvid rektor beslutade att överlämna ärendet i enlighet med övergångsbestämmelserna i lagen.

Nämnden bedömde att ett kompletterande sakkunnigutlåtande behövdes för att svara på några ytterligare frågor och detta uppdrag gavs till den tidigare anlitade externa sakkunniga i ärendet. Den anmälde har beretts möjlighet att yttra sig om samtliga handlingar i ärendet. Den anmälde har inte inkommit med några yttranden till nämnden.

I ärendet har nämnden endast prövat [REDACTED] ansvar. Övriga medförfattares ansvar har inte prövats.

Motivering av beslut

Rättslig reglering

Nämnden ska pröva frågor om oredlighet i forskning enligt lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning. Definitionen av oredlighet i forskning är enligt 2 § ”en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning”.

Fabricering, förfalskning eller plagiering

De former av oredlighet som nämnden ska pröva är fabricering, förfalskning och plagiering. Begreppen är inte definierade i lagen, men finns beskrivna i forskningsetiska kodexar och riktlinjer exempelvis Den europeiska kodexen för forskningens integritet². De redogörs också för i Vetenskapsrådets publikation God forskningssed³. Beskrivningen av plagiering är att en forskare använder andras texter, idéer eller arbeten utan att ge tillbörligt erkännande till ursprungskällan.

Den sakkunniga drar slutsatsen att konferensbidragen (1 och 2) är vad som brukar benämnas självplagiat. I dessa två konferensbidrag är figurerna desamma eller mycket lika och stora textavsnitt är identiska. Den sakkunniga drar också utifrån figurinnehåll, val av designparametrar, vetenskapligt innehåll, principiellt upplägg och val av referenser slutsatsen att konferensbidrag 3 är ett plagiat av ett publicerat konferensbidrag (Silva och medförfattare 2015). Nämnden är av samma uppfattning som den sakkunniga rörande dessa slutsatser. Nämnden bedömer därutöver att det självplagierade konferensbidraget 2 är ett plagiat av ytterligare en artikel (Nazifard och medförfattare 2012) enligt vad anmälaren anför. Denna bedömning baseras på att konferensbidraget behandlar samma problem, ställer upp samma modell, använder samma verktyg, väljer samma parametervärden och jämför resultaten med samma referenser som artikeln.

² Den europeiska kodexen för forskningens integritet, Reviderad utgåva 2018, ALLEA, kap. 3.1.

³ God forskningssed, Vetenskapsrådet 2017, kap. 8.

Allvarlig avvikelse

Endast allvarliga avvikelser från god forskningssed utgör oredlighet i forskning och faller under nämndens prövning. Andra avvikelser hanteras i stället av forskningshuvudmännen själva enligt 1 kap. 17 § högskoleförordningen (1993:100). I förarbetena till lagen anges att plagiering i vissa fall inte bör anses utgöra en allvarlig avvikelse från god forskningssed, till exempel om det är fråga om en mindre förseelse vid ett enstaka tillfälle.⁴

Plagiering av text och figurer förekommer i alla tre konferensbidragen, berör flera källor och är omfattande till sitt innehåll. Det är därmed inte fråga om en mindre förseelse vid ett enstaka tillfälle. Nämndens slutsats är därför att avvikelserna är allvarliga.

Uppsåt eller grov oaktsamhet

Enligt 2 § i lagen krävs att den allvarliga avvikelsen från god forskningssed begåtts med uppsåt eller av grov oaktsamhet för att det ska vara fråga om oredlighet i forskning. Uppsåt innebär enligt förarbetena att forskaren ska ha förstått vad han eller hon har gjort medan oaktsamhet innebär att forskaren i vart fall borde ha förstått detta. Grov oaktsamhet kräver att agerandet framstår som särskilt allvarligt eller klandervärt. Förbiseenden, slarv eller missförstånd bör som regel inte betraktas som grov oaktsamhet enligt förarbetena.⁵

Sedan den 1 januari 2020 är forskarens ansvar att följa god forskningssed i sin forskning författningsreglerat enligt 4 §. Hur långtgående ett sådant ansvar kan eller ska vara måste prövas och bedömas i varje enskilt fall. Seniora forskare kan anses ha ett ansvar mot yngre forskare och studenter som är i starten av sin karriär. I yttrandet till NUAF har den anmälda framhållit att försteförfattaren är en oerfaren student och att konferensbidrag 3 aldrig publicerades annat än på ResearchGate. Enligt rekommendationer för publikationsetik har samtliga författare förpliktelser i inlämnings- och granskningsprocessen vid publiceringen av en artikel om inte annat angivits.⁶ Som senior forskare och handledare har den anmälda haft ett tydligt ansvar att granska publiceringsunderlagen och att uppmärksamma eventuella avvikelser från god forskningssed när han står som medförfattare. Med hänsyn till detta, samt att plagieringen i konferensbidragen är omfattande och åtminstone i ett av fallen framstår vara gjord på ett sådant sätt att den inte skall upptäckas genom en enkel textjämförelse, bedömer nämnden att gärningarna begåtts med uppsåt.

Sammanfattningsvis finner nämnden därför att [REDACTED] gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

⁴ Prop. 2018/19:58, s. 100.

⁵ Prop. 2018/19:58, s. 50-51, 100.

⁶ Den europeiska kodexen för forskningens integritet, Reviderad utgåva 2018, ALLEA, kap. 2.7.

Nämnden har fattat beslut i detta ärende efter föredragning av handläggaren Miriam Matsson.

Thomas Bull
Ordförande

Miriam Matsson
Handläggare

Hur man överklagar

Beslut som följer av prövning om oredlighet i forskning får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Ett överklagande ska vara skriftligt och komma in till Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (NPOF) senast tre (3) veckor efter det att du fått del av beslutet. Om överklagandet kommit in till NPOF inom föreskriven tid överlämnas ärendet till Förvaltningsrätten i Uppsala.

Överklagandet skickas företrädesvis per post eller via e-post.

Post

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning
Box 2202
750 02 Uppsala

E-post

registrator@oredlighetsprovning.se